

Role novináře v dnešní době. Komentář

Štěpána Chába

- CZ24 News | 22. února 2023

Jednou za čas mi naše šéfredaktorka během telefonátu řekne, že jsem se zacyklil. Recykluju jedno téma z jiných úhlů stále dokola a ne a ne se z toho vymanit. A nakopne mě jiným směrem. Přesně to mi říká už týden. „Moc koušeš do vlády Petra Fialy. Máš pravdu, je to tak, ale točíš se v kruhu. Vystup z něho.“ Mám hrozné svrbění to udělat zase. Před jednáním Poslanecké sněmovny si vláda svévolně vyhlásila stav legislativní nouze. To by si zasloužilo hryznout do slabin. Ale je to marné, je to marné, je to marné. Na chvíli tak rezignuju na roli Fialova nechtěného a nevyžádaného poradce.

Radši se podívám na stav naší žurnalistiky. Server Hlídací pes podlehl mámení doby a udělal rozhovor s umělou inteligencí. Téma hovoru se točilo kolem novinářiny a jejích hodnot, úskalí, smyslu, věrohodnosti. Redakce Hlídacího psa i samotná umělá inteligence neustále akcentovala nutnost vyváženosti, co do možností maximální objektivity a hledání pravdivých informací a faktů. A to s důrazem na etiku, morálku a zachování svobody společnosti.

Na druhou stranu se na stránkách serveru Forum24 setkali dva kovaní demokraté, Jiří X Doležal a Miloš Čermák, a rozkládali o tom, jestli je na čase zavést jakousi válečnou cenzuru. A oba se shodli na tom, že doba k tomu nazrála. A to s přísným vymezením na konkrétní témata. V tomto případě na témata spojená s Ruskem. Protože, jak pravili, Rusko může využít, a jistě to i dělá, nelibosti určité části společnosti vůči současnému směřování republiky i chování vlády. Obavy naprosto oprávněné. Rusko není kamarád do deště, ale mocnost, vůči které jsme se postavili. A je tedy v ruském zájmu, aby se stabilita a soudržnost naší země rozbíjela. A k tomu samozřejmě využije a využívá našeho principu svobody slova. Ona hybridní válka není jen klišé, vypouštěné z úst prostořekých politiků. Ale fakt. Ostatně to samé dělá západní spolčení v Rusku. Je to oboustranná hybridní válka, nikoliv jednostranná.

Teď je ovšem zásadní otázkou, zda kvůli tomu zavést částečnou cenzuru.

U nás na KrajskýchListech.cz jdeme trochu jinou cestou. A tou jsou zkrátka fakta. Jistě i zabarvená osobním přesvědčením redaktora (sám jsem toho důkazem, mé texty by se občas pro vášnivost daly postavit ke zdi a odstřelit, jak jsou plné mého osobního přesvědčení), ale to není nikterak na škodu. Rozhodně se u toho netváříme jako nezaujaté a bezpohlavní médium. Jsme z valné části názorové médium a stejně jako například Forum24 vidíme svět z našeho pohledu. To, že jsou to pohledy často odlišné, že naše vývody jsou v rozporu, je naprosto v pořádku. Názorová pestrost, svoboda veřejného prostoru. A to vše s pravidlem naší šéfredaktorky, které se snažíme naplňovat. A to zní - vždy s Mirkem. Tedy bez výletů do extrémů.

Otázkou v tomto případě je, zda bych mohl publikovat svůj text i na serveru Forum24. A mám neodbytný pocit, že je to vyloučené, protože na podobnou názorovou rozmanitost se z Fora24 hledí jako na dezolátní scénu, která by právě měla pod botou cenzury umlknout nejvíc. Je to jen můj vlastní pocit, třeba je Pavel Šafr bytostný demokrat, který na svém médiu strpí i texty, se kterými nesouhlasí. I naše šéfredaktorka má s některými texty osobní problém, protože zcela odporují jejímu přesvědčení. Ale vždycky říká - když si to vyargumentuješ, prostor je tvůj, jsi tam podepsaný. Dovolím si poznamenat, že to není zcela obvyklý přístup. Redakce jsou z větší části vyhraněné a procpat do nich odlišný pohled na svět je nadlidský úkol. Obzvláště teď, kdy je válka opodál a my jsme do ní zapojení vyzbrojováním a podporou Ukrajiny, přičemž se vede vážná debata o tom, že

bychom mohli umlčet část názorového spektra. K naší velké celospolečenské škodě.

Na KrajskýchListech.cz od počátku války zazněly různé názory. Texty, které zcela obhajovaly kroky vlády Petra Fialy. Zpochybňující texty, které připomínaly válečná dobrodružství Spojených států například v bývalé Jugoslávii a dávaly je pro srovnání k válce ruské na Ukrajině. Texty připomínající historii konfliktu na Ukrajině už od roku 2014, kde Ukrajina nebyla vykreslena jako jednoznačná oběť Ruska jako agresora. Nebo i texty o postupném nátlaku USA a NATO na Ukrajinu a protlačování vlastního vlivu do bezprostřední blízkosti Ruska, což se nemohlo obejít bez reakce. Všechny texty vyargumentované, podložené fakty. Zároveň většina z nich jednoznačně odsuzovala válečnou agresi jako takovou. Ne z nějakého alibismu, ale z přesvědčení, že válka je vůl v jakékoliv podobě.

A ano, v současné době je trochu přes čáru (zatím pocitově), když se na válku na Ukrajině pohlédne jinak než přes brýle nezvladatelné nenávisti k Rusku. Proto ukazovat na konflikt z jiného úhlu pohledu je vlastně součástí oné hybridní války. Ač je to blbost obludných rozměrů, která nás může zavést do míst vynucovaného ticha. Takové ticho ale bude daleko hlučnější, než si dokážeme představit. A Miloš Čermák ho zmínil. „Ale musíme to dosáhnout opatřeními, která nevyvolají nepokoje, nesvrhnou vládu a nevyvolají nové volby. Protože z nich vzešla vláda by ta opatření ihned zrušila.“ Miloše Čermáka mám v hluboké úctě (a to ne pro jeho 205 centimetrů výšky), ale tady s ním nemohu souhlasit.

Příznačné v tomto ohledu je, že volání po míru na Ukrajině, které redakčně zastávám já s Tomášem Kolocem, je ve veřejném prostoru bráno za službu Rusku. Pod jedním z článků (který se mimo jiné netočil kolem války na Ukrajině) jsem byl jedním ze čtenářů označen za kolaboranta a Putina mazlíka. Což v nastalé situaci považuju za krajně nebezpečné. Ne proto, že by se má dušička někde v rohu sklepa bála rozvášněného davu, který mě přijde v spravedlivém hněvu utlouct. Ale protože právě takovým nálepkám tíhnutí k cenzuře a omezování svobody slova nahrává a může vést ke vzniku rozvášněného davu. Jak z jedné strany, tak i z té druhé. Německo bylo také výspou civilizace, než jím začaly korzovat jednotky SA a SS, doprovázené gestapem. V tamním Německu také byli první na odstřel ti, kteří nesouhlasili. A je možné, že se k tomu v nějaké podobě propracujeme i my. V měkčí verzi, ale propracujeme.

Nelze přece hledání směru naší cesty ohraničit mantinely cenzury. Včera vláda Petra Fialy zahájila jednání Poslanecké sněmovny tím, že vyhlášením stavu legislativní nouze umlčela opozici. Velmi svévolný krok, který dává na odiv jistou nekompatibilitu nynější vlády s principy demokracie. I u nepopulárních opatření se vláda musí dokázat postavit čelem kritice. Ne ji legislativně umlčet a na demokraty si jen papírově hrát. To samé je cenzura. Zavedeme ji, ale dál se budeme na štítu s Ústavou a Listinou označovat za svobodnou demokracii. Kritika není nepřátelský akt, ale brusný kámen demokracie. Nebo to tak už není?

A tady novináři mají sehrát, musejí sehrát roli těch, kteří se takovému směru budou bránit. Usměrnovat společnost tak, aby byla zachována svoboda slova v celé její šíři, ne jen na papíře, ne okleštěná, ne z milosti politiků moderovaná. To je role novinářů, když se společnost houpe nad propastí hlouposti. A tam my se houpeme.

Demokracii ani společnost nemá Rusko šanci ohrozit, když budeme pevně stát za hodnotami, které určují charakter naší společnosti. Jsme jedním z mála míst na planetě, kde si užíváme svobodu slova. Většina zemí využívá pro své vládnutí různé druhy vynucovaného umlčování. I my už s ním laškujeme přes míru. A to je hrubá chyba. Západní společnost, ta, do které jsme se s nadějí klíči od trabantů prozvonili v Listopadu 1989, rozhodně nebyla plná snahy umlčovat a zavírat lidi za názor nebo za špatné politické přesvědčení. V USA v 50. letech řádl mccarthismus. Společnost ho porazila. Ale ta kocovina byla příšerná. My se už i ústy mnohých novinářů a politiků chceme vypravit na stejnou cestu. Výsledek může být stejný. Ale také nemusí. Můžeme se dočkat i toho horšího. Třeba to

společnost nevyhraje a mccarthismus se nám tu usadí na delší dobu.

A rozhodně nejde jen o válku na Ukrajině. Jakmile bude jednou legislativně prolomená nedotknutelnost svobody slova, můžeme se dočkat toho, že se okruh témat, o kterých není dobré mluvit, začne nenápadně rozšiřovat. Nejdříve budeme mlčet o Rusku, pak začneme mlčet o Green Dealu, pak o liberální „demokracii“, až dojdeme do bodu, kdy už si můžeme povídat jen mezi řádky a čekat, odkud ta rána přijde. Stavíme dogmata. Jako nějaká církev. Chyba. Tam přece nechceme, pane Čermáku, pane Doležale.

V nynější době novináři z větší části selhávají. Jejich texty začínají připomínat dohodu o kapitulaci.

AUTOR: Štěpán Cháb

[ZDROJ](#)